

Datum
2023-08-21
Adress
Rönbladsgatan 1 B
Diarienummer
GRF-2023-15351

Yttrande

Till
Kommunfullmäktige

Remiss angående Motion av Anders Skans (V) och Nina Jakku (V) om progressiv taxa STK-2023-233

Grundskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Från och med 1 januari 2002 infördes maxtaxa i Malmö och den 1 juli 2015 började inkomsttaket i maxtaxan indexeras av Skolverket. Malmö stad har sedan dess årligen justerat den högsta avgiftsgrundande inkomsten och de högsta avgiftsbeloppen enligt de av Skolverket fastställda nivåerna.

Malmö stad tillämpar utöver regelverket för maxtaxan även en progressiv avgiftsskala, med inkomstintervaller, som ger lägre avgifter jämfört med den statliga avgiftsskalan för hushåll med en inkomst upp till 35 000 kronor per månad. Hushåll med en månadsinkomst upp till 10 000 kronor betalar ingen avgift. Den progressiva inkomst-, avgiftsskalan har inte förändrats sedan den infördes 2015. Effekten av progressiviteten har därmed minskat eftersom de genomsnittliga inkomsterna sedan dess har ökat.

Utredningen visar att en indexering av Malmö stads progressiva avgiftsskala, med basår 2015, sänker barnomsorgsavgifterna för de hushåll som har en inkomst upp till 44 700 kronor per månad samt att de hushåll som har en inkomst upp till 12 800 kronor per månad blir avgiftsbefriade. Samtidigt visar beräkningarna att en indexering av avgiftsskalan, med basår 2015, hade medfört en bedömd total minskning av avgiftsintäkterna på cirka 6,2 mnkr för 2023, varav cirka 2,4 mnkr avser grundskolenämnden.

I det fall kommunfullmäktige eventuellt beslutar om införande av en indexering av den progressiva avgiftsskalan bör den gälla från 1 januari 2024 eller senare. Grundskolenämnden vill även understryka vikten av att berörda nämnder blir kompenserade för uteblivna intäkter vid ett sådant beslut.

Grundskolenämnden föreslås besluta:

1. Grundskolenämnden godkänner utredningen och förslag till yttrande.
2. Grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen

Yttrande

Från och med 1 januari 2002 infördes maxtaxa i Malmö ”Maxtaxa samt ersättning till förskoleverksamhet och skolbarnomsorg i Malmö” (KS-KOM-2001-00134). Samtidigt gavs kommunstyrelsen i uppdrag att fastställa nya tillämpningsanvisningar för förskoleverksamhet och skolbarnomsorg i Malmö.

Därefter har Malmö infört en progressiv taxa med fler avgiftsnivåer ”Införandet av progressiva avgifter i barnomsorgen” (KS-KOM- 2011-00127) än de som finns i det statliga beslutet avseende maxtaxa. Den högsta avgiften ett hushåll i Malmö kan få betala är dock samma som den statliga nivån, så även den högsta procentsatsen av hushållets totala inkomst. För att kommunen ska få statsbidrag för maxtaxa får kommunen inte ta ut avgifter över det statliga avgiftstaket. Bestämmelser om avgifter för maxtaxa finns i förordningen (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet.

Den 1 juli 2015 började inkomsttaket i maxtaxan indexeras av Skolverket. I ”Nya statliga avgiftsnivåer för maxtaxa inom förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet - revidering av Malmös dokument” (STK-2015-647) beslutades den nya avgiftsnivån att gälla från den 1 augusti 2015. Malmö stad har sedan dess årligen justerat den högsta avgiftsgrundande inkomsten och de högsta avgiftsbeloppen enligt de av Skolverket fastställda nivåerna. Till och med 2021 beslutade kommunstyrelsen årligen om uppräknings av de olika avgiftsnivåerna. Från och med år 2022 är det grundskole- och förskolenämnden som har ett gemensamt ansvar att årligen besluta om de nya maximala avgiftsnivåerna.

I samband med beslut om nya avgiftsnivåer inför 2020 (STK-2019-1531) beslutade kommunstyrelsen att ge uppdrag till stadskontoret, grundskolenämnden och förskolenämnden att se över indexeringen. Utredningen återrapporterades till kommunstyrelsen (STK-2020-138) före de statliga avgiftsnivåerna för maxtaxa inom förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet beslutades för 2021.

Vänsterpartiet har i januari 2023 till kommunfullmäktige inkommit med en motion angående att nya inkomstintervaller införs i taxan för förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet. I motionen framgår det inte vilket år som ska ligga till grund för indexeringen av nya inkomstintervaller. I denna utredning har indexeringen gjorts med 2015 som basår. Detta för att det var det år som den progressiva avgiftsskalan med olika inkomstnivåer infördes i Malmö stad.

För Malmö stad uppgår år 2023 statsbidraget för maxtaxa till cirka 78 mnkr. Sedan 2015 då indexregleringen infördes har statsbidraget för maxtaxa minskat med cirka 39 mnkr för Malmö stad. De totala intäkterna för barnomsorgsavgifter i förskola, fritidshem och annan pedagogisk omsorg budgeteras 2023 till cirka 269 mnkr i Malmö stad.

Avgiftsnivåer för maxtaxa

För kommuner som tillämpar maxtaxa är nivån på avgiften för barn i förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg reglerad. Hur mycket hushållet maximalt ska betala baseras på en procentsats av hushållets samlade inkomst upp till ett inkomsttak. Inkomsttaket förändras årligen och justeras enligt Skolverkets anvisningar.

I förskolan är den högsta avgiften tre, två respektive en procent av hushållets avgiftsgrundade inkomst för det första, andra respektive tredje barnet. I fritidshemmet är den högsta avgiften två, en respektive en procent av hushållets avgiftsgrundade inkomst för det första, andra respektive tredje barnet. Från och med det fjärde barnet i hushållet får ingen avgift tas ut.

Malmös progressiva avgiftsskala för barnomsorgsavgifter

Malmö stad tillämpar utöver regelverket för maxtaxan även en progressiv avgiftsskala¹, med inkomstintervaller, som ger lägre avgifter jämfört med den statliga avgiftsskalan för hushåll med en inkomst upp till 35 000 kronor per månad. Hushåll med en månadsinkomst upp till 10 000 kronor betalar ingen avgift. Den progressiva inkomst-, avgiftsskalan har inte förändrats sedan den infördes 2015. Effekten av progressiviteten har därmed minskat eftersom de genomsnittliga inkomsterna har sedan dess ökat.

Nuvarande avgiftstabell för 2023 framgår nedan.

Avgiftstabell

Inkomstklass

Bruttoinkomst, kr per månad	Förskola/annan pedagogisk verksamhet			Fritidshem/annan pedagogisk verksamhet		
	Andel av hushållets bruttoinkomst			Andel av hushållets bruttoinkomst		
	1:a barnet	2:a barnet	3:e barnet	1:a barnet	2:a barnet	3:e barnet
10 001 – 15 000	0,90%	0,60%	0,30%	0,60%	0,30%	0,30%
15 001 – 20 000	1,50%	1,00%	0,50%	1,00%	0,50%	0,50%
20 001 – 25 000	2,40%	1,60%	0,80%	1,60%	0,80%	0,80%
25 001 – 30 000	2,70%	1,80%	0,90%	1,80%	0,90%	0,90%
30 001 – 35 000	2,85%	1,90%	0,95%	1,90%	0,95%	0,95%
35 001 –	3,00%	2,00%	1,00%	2,00%	1,00%	1,00%
Högsta avgift per månad	1 645 kr	1 097 kr	548 kr	1 097 kr	548 kr	548 kr

¹ Progressiv avgiftsskala

Innebär att avgiften i procent ökar med inkomstens storlek.

Indexberäkning av den progressiva avgiftsskalan och konsekvenser för hushållen

En utredning har gjorts i samarbete mellan förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen. Denna visar konsekvenserna av att införa nya inkomstklasser som är indexerade enligt inkomstindex. Det framgår hur det hade sett ut om avgifterna räknats upp från år 2015 då indexeringen av lönetaket infördes och applicerats från och med budgetåret 2023. I beräkningarna har det inkomstindex som beräknas av Pensionsmyndigheten och fastställs av Regeringen använts².

Indexuppräknad avgiftsskala basår 2015

Den 1 juli 2015 infördes en indexering av maxtaxan med en årlig ökning av avgiftsnivåerna. För 2015 var inkomsttaket 42 890 kr och inkomttaket har sedan dess höjts årligen med samma nivå som det inkomstindex som beräknas av Pensionsmyndigheten och beslutas av regeringen. För 2023 är inkomsttaket 54 830 kr vilket innebär en ökning med 27,8 procent sedan 2015.

Om inkomstintervallerna hade indexerats upp från 2015 och avrundats till närmaste 100-tal kronor skulle avgiftstabellen för 2023 sett ut enligt nedanstående:

Avgiftstabell (Indexerad från basår 2015)

Inkomstklass

Bruttoinkomst, kr per månad	Förskola/annan pedagogisk verksamhet Andel av hushållets bruttoinkomst			Fritidshem/annan pedagogisk verksamhet Andel av hushållets bruttoinkomst		
	1:a barnet	2:a barnet	3:e barnet	1:a barnet	2:a barnet	3:e barnet
12 801 – 19 200	0,90%	0,60%	0,30%	0,60%	0,30%	0,30%
19 201 – 25 600	1,50%	1,00%	0,50%	1,00%	0,50%	0,50%
25 601 – 32 000	2,40%	1,60%	0,80%	1,60%	0,80%	0,80%
32 001 – 38 300	2,70%	1,80%	0,90%	1,80%	0,90%	0,90%
38 301 – 44 700	2,85%	1,90%	0,95%	1,90%	0,95%	0,95%
44 701 –	3,00%	2,00%	1,00%	2,00%	1,00%	1,00%
Högsta avgift per månad	1 645 kr	1 097 kr	548 kr	1 097 kr	548 kr	548 kr

² Inkomstindex

Pensionsmyndigheten ska enligt regeringsbeslut 2017 årligen beräkna inkomstindex och inkomstbasbelopp. Beräkningen ska redovisas till regeringen senast den 31 oktober året före det år det aktuella beloppet avser. Inkomstindex för år 2023 har beräknats till 203,13 och för år 2015 var inkomstindex 158,91. Beräkningen baseras på Konjunkturinstitutets prognos för inkomstutvecklingen.

Med denna indexering skulle den lägsta inkomsten för hushåll att behöva betala avgift bli 12 801 kr per månad istället för 10 001 kr som gränsen är idag.

Exempel: Barnomsorgsavgiften för ett hushåll med en inkomst på 25 500 kronor i månaden, med ett barn placerat i förskola och ett barn placerat i fritidshem, blir 510 kronor per månad för hushållet enligt de indexjusterade inkomstintervallerna. Detta innebär 408 kronor lägre månadsavgift jämfört med de idag gällande avgiftsnivåerna eller 510 kronor lägre månadsavgift jämfört med de statliga avgiftsnivåerna på tre, två eller en procent.

Ekonomiska effekter av en indexerad skala

Beräkningen av de ekonomiska effekterna baseras på de barnomsorgsavgifter som betalats för februari månad 2023. Den totala avgiftsintäkten för barnomsorgsavgifterna budgeteras till cirka 269 mnkr för 2023.

Beräkningar visar att den totala minskningen av avgiftsintäkterna hade varit cirka 501 tkr i februari 2023 vid införandet av en indexerad avgiftsskala. För helåret 2023 görs bedömningen att de totala intäkterna skulle minska med cirka 6,2 mnkr, varav cirka 3,8 mnkr avser förskolenämnden och cirka 2,4 mnkr grundskolenämnden.

Utredningen är gjord i samarbete mellan förskole- och grundskoleförvaltningen.

Utredningens slutsatser

I denna utredning har utgångspunkten varit att indexera inkomstintervallerna från 2015 när den progressiva avgiftsskalan infördes i Malmö. Det går att indexera inkomstintervallerna från ett annat år med andra ekonomiska effekter som följd.

Utredningen visar att en indexering av inkomstintervallerna i Malmö stads progressiva avgiftsmodell med 2015 som basår sänker barnomsorgsavgifterna för de hushåll som har en månadsinkomst upp till 44 700 kr. Hushåll med månadsinkomster upp till 12 800 kr blir avgiftsbefriade.

I utredningen framgår det även att om en indexering med basår 2015 införts hade det inneburit cirka 6,2 mnkr i minskade intäkter för förskole- och grundskolenämnden för 2023. Ett eventuellt beslut om införande av en indexering av den progressiva avgiftsskalan bör gälla från 1 januari 2024 eller senare.

Om ett införande av indexjusterade inkomstintervaller sker innebär det en årlig höjning av lägsta inkomst för hushållen och en årlig minskning av intäkterna för förskole- och grundskolenämnden. Eventuella framtida indexeringar bör ske efter pensionsmyndighetens beräknade inkomstindex och att avgiftsskalan därefter anpassas med nya inkomstintervaller. I annat fall kommer progressiviteten att urholkas på nytt kommande år.

Grundskolenämnden vill även understryka vikten av att berörda nämnder blir kompenserade för uteblivna intäkter vid ett beslut att indexera inkomstintervallerna.

Grundskolenämnden föreslås besluta:

1. Grundskolenämnden godkänner utredningen och förslag till yttrande.
2. Grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen

Ordförande

.....
Sara Wettergren (L)
.....

Förvaltningschef

.....
Peter Lindberg
.....